

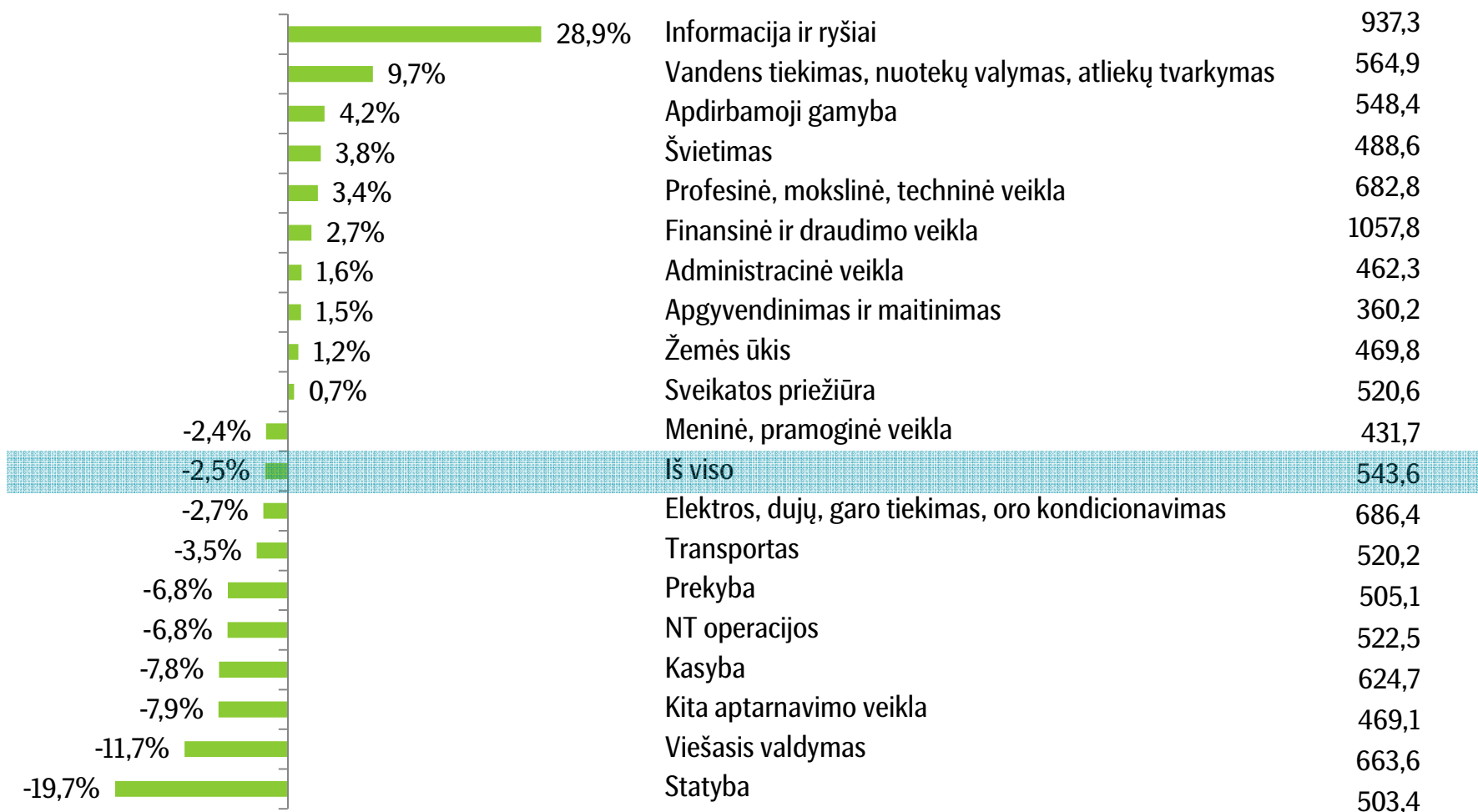

Eurą jau įsivedėme. Kas dabar lemia gyventojų finansinę elgseną?

Julita Varanauskienė
Šeimos finansų ekspertė

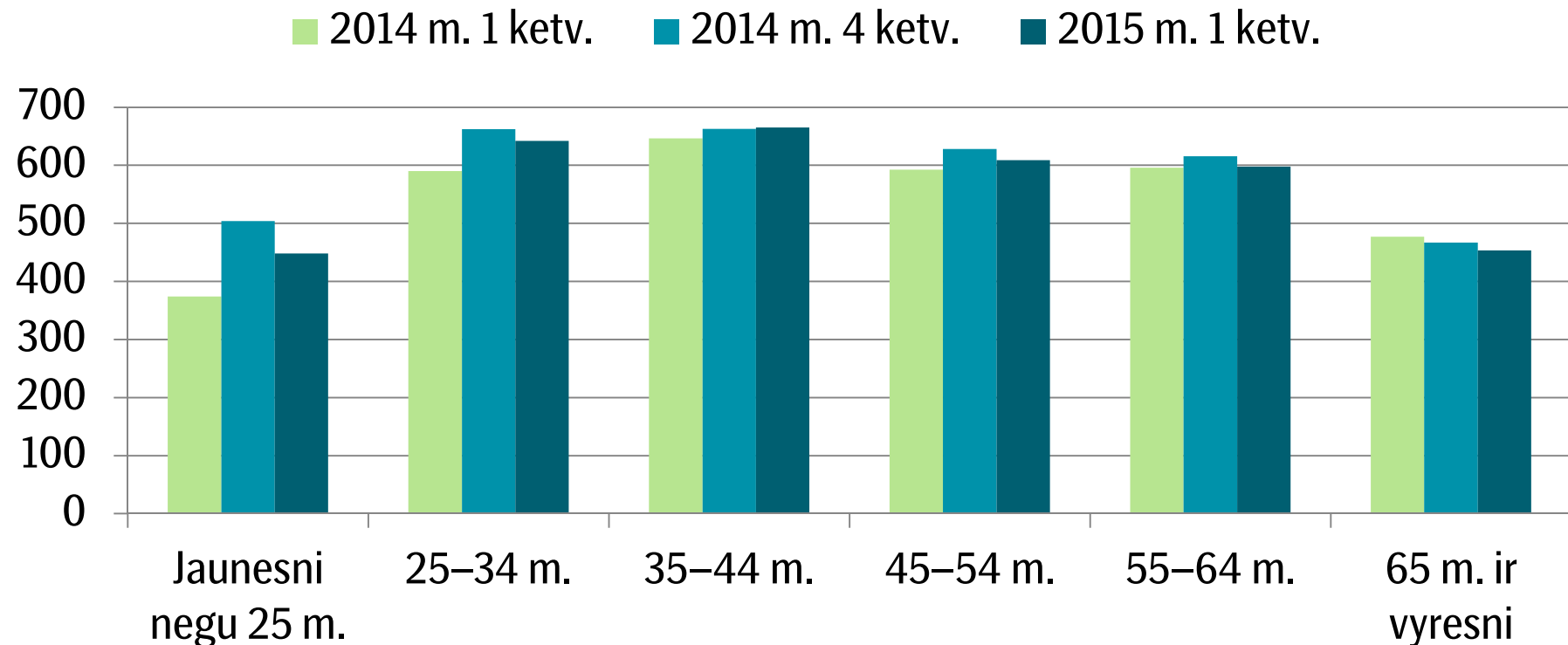
Algos beveik sugrįžo į prieškrizinį lygmenį

Realiojo darbo užmokesčio pokytis (2008 m. 1 ketv. – 2015 m. 1 ketv., proc.) ir vidutinis darbo užmokestis į rankas (2015 m. 1 ketv., Eur)

Sparčiau didėja jaunesnio amžiaus gyventojų pajamos

Vidutinės draudžiamosios pajamos pagal amžiaus grupes (Eur)

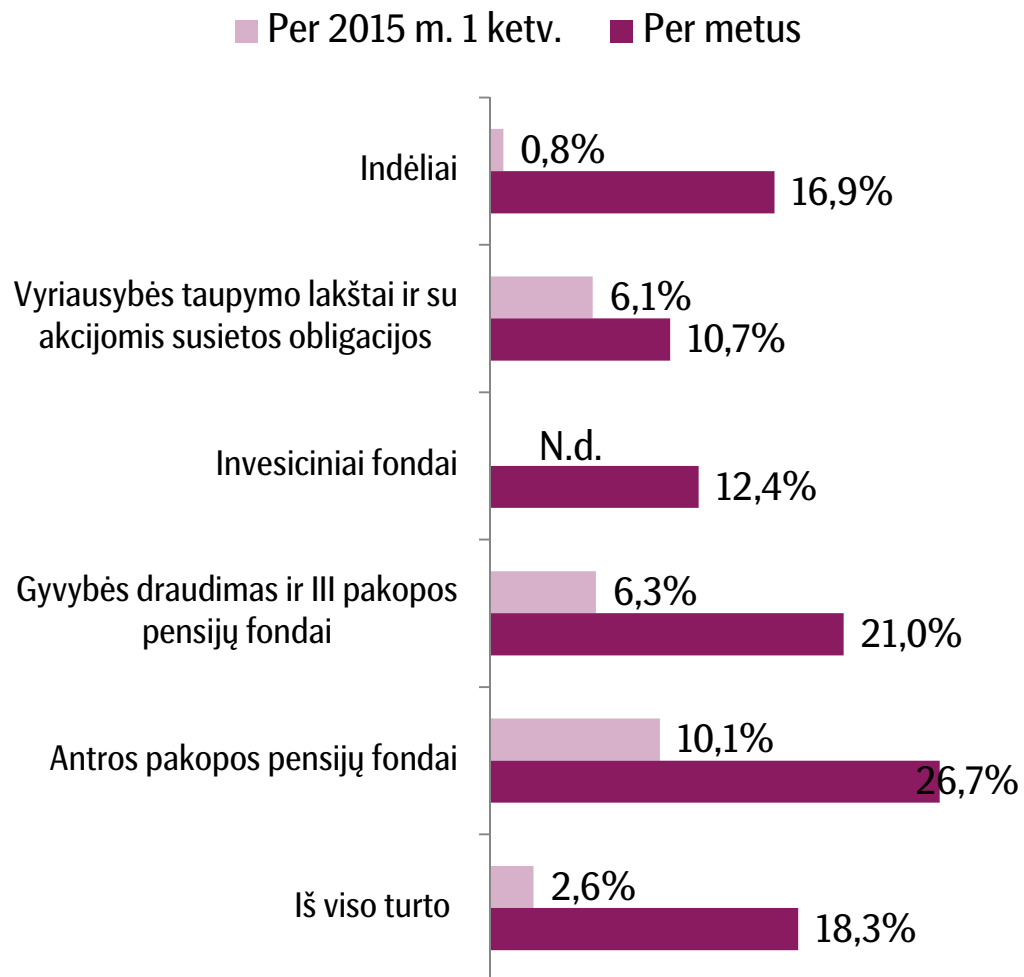

Šaltinis Sodra

- Jaunų žmonių pajamos pradeda didėti gerėjant darbo įgūdžiams, didėjant patirčiai, augant vertei darbo rinkoje
- Sparčiausiai auga ir taip nemenki informacijos ir ryšių įmonių, medžiojančių specialistus dar universitetų suoluose, darbo užmokesčiai

Didėjant pajamoms noras taupyti išlieka

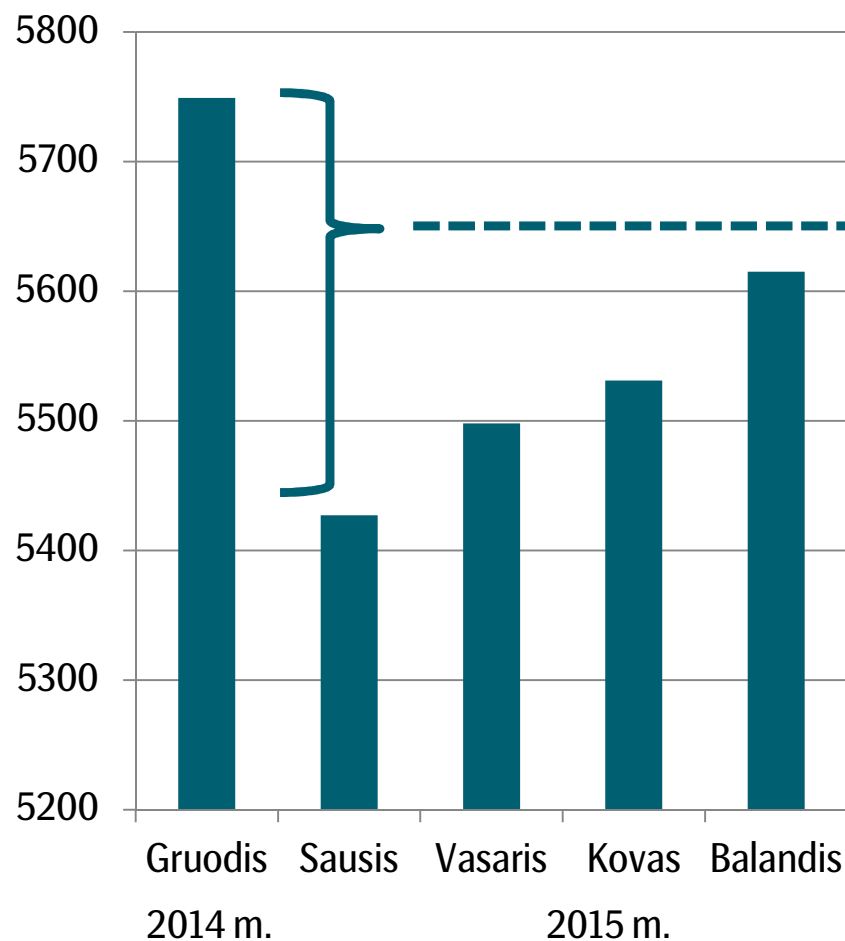
Namų ūkių finansinio turto vertės pokytis pagal turto rūšis

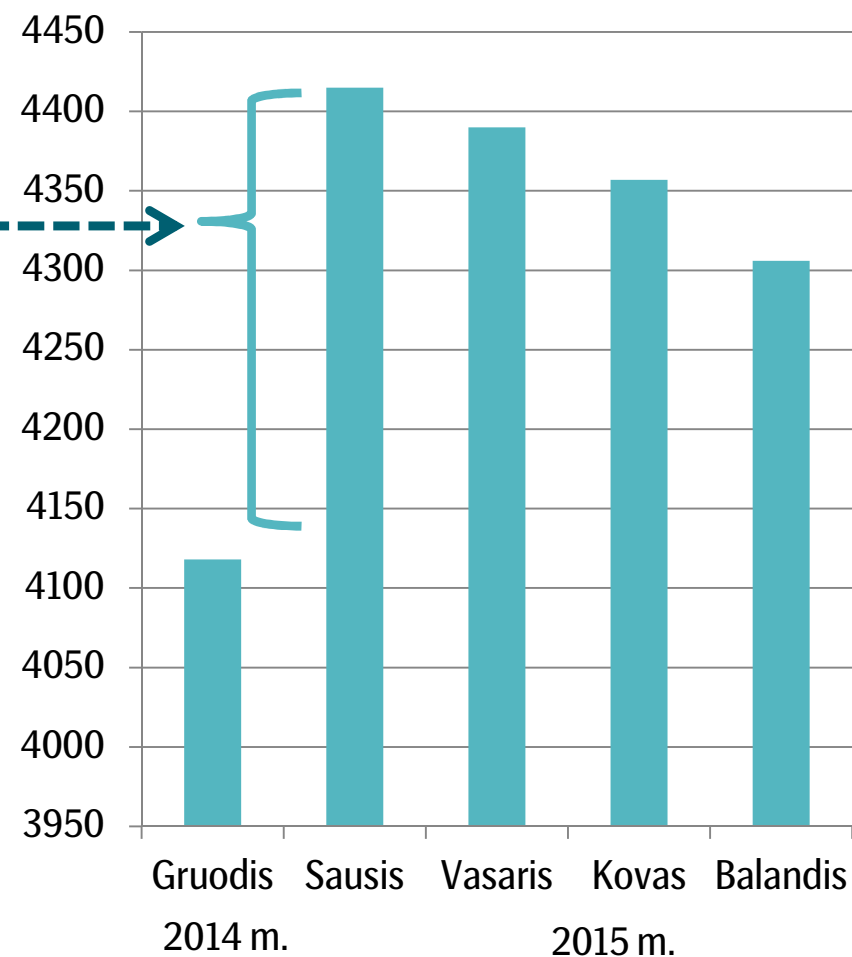
- Metinį indėlių pokytį labiausiai lėmė pasiruošimas euro įvedimui
- Metų pabaigoje į finansų institucijas suneštų pinigų gyventojai neskubėjo pasiimti
- Esant mažoms indėlių palūkanoms didėjo susidomėjimas galimai pelningesnėmis taupymo priemonėmis
- Antros pakopos pensijų fondus papildė pačių fondo dalyvių įmokos ir iš valstybės biudžeto pervedamos lėšos

Kai palūkanos mažos, gyventojai lėšas kaupia neterminuotųjų indėlių sąskaitose

Neterminuotųjų indėlių vertė (mln. Eur)

Terminuotųjų indėlių vertė (mln. Eur)

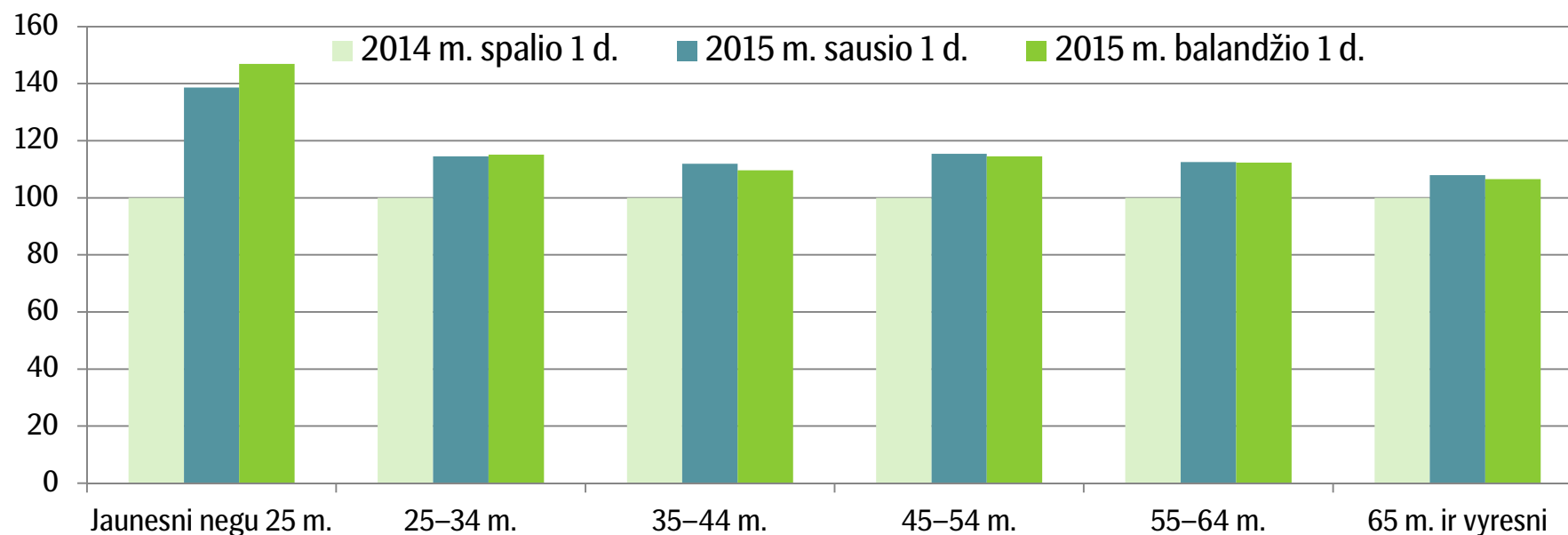

Šaltinis Lietuvos bankas

Jaunų žmonių elgsena griaua mitą apie jaunatvišką išlaidavimą

SEB banko indėlininkų skaičiaus pokyčiai pagal amžiaus grupes

Indėlininkų skaičius 2014 m. spalio 1 d. = 100

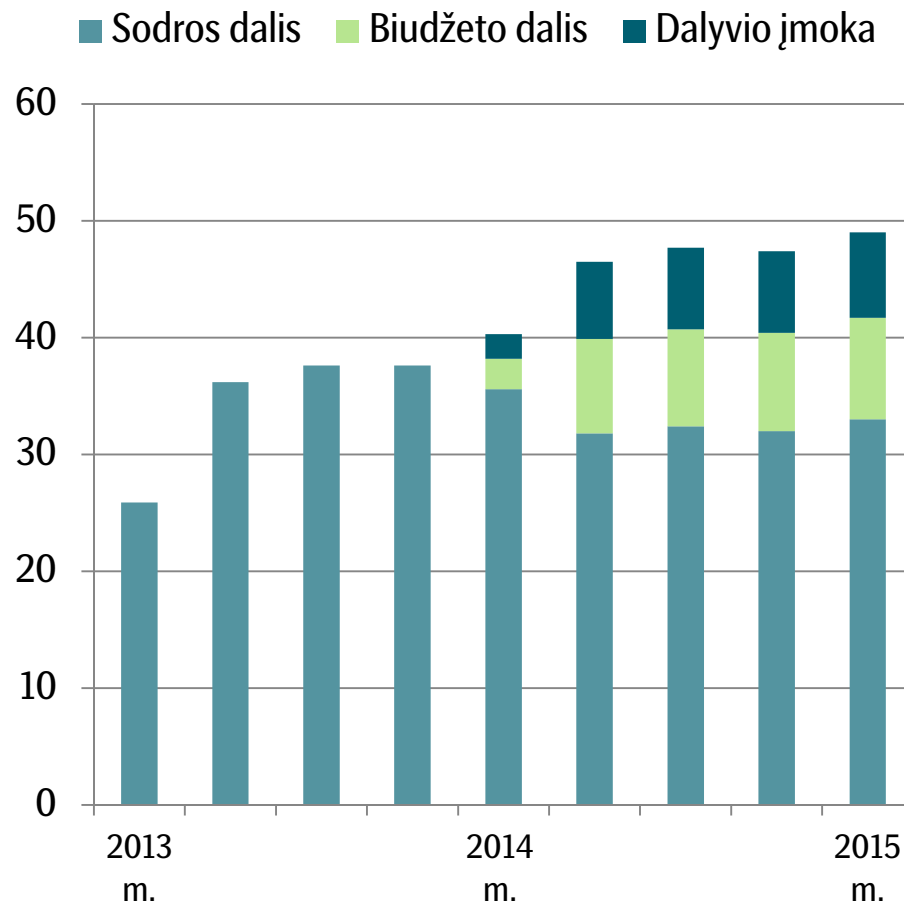

Šaltinis SEB bankas

- Jauno amžiaus indėlininkų skaičius per pusmetį padidėjo 46 proc.
- Jauniems žmonėms lengviau pakeisti įpročius – nebelaikyti santaupų grynaisiais pinigais
- Kadangi jaunų žmonių pajamos auga sparčiau, jie turi daugiau galimybių taupyti ir jas išnaudoja
- Svarbus taupymo motyvas – kaupti lėšas būstui ar stambiems pirkiniams įsigyti

Atgaunamas pasitikėjimas antros pakopos pensijų fondais

Į antros pakopos pensijų fondus
pervestos lėšos (mln. Eur)

Šaltinis Sodra

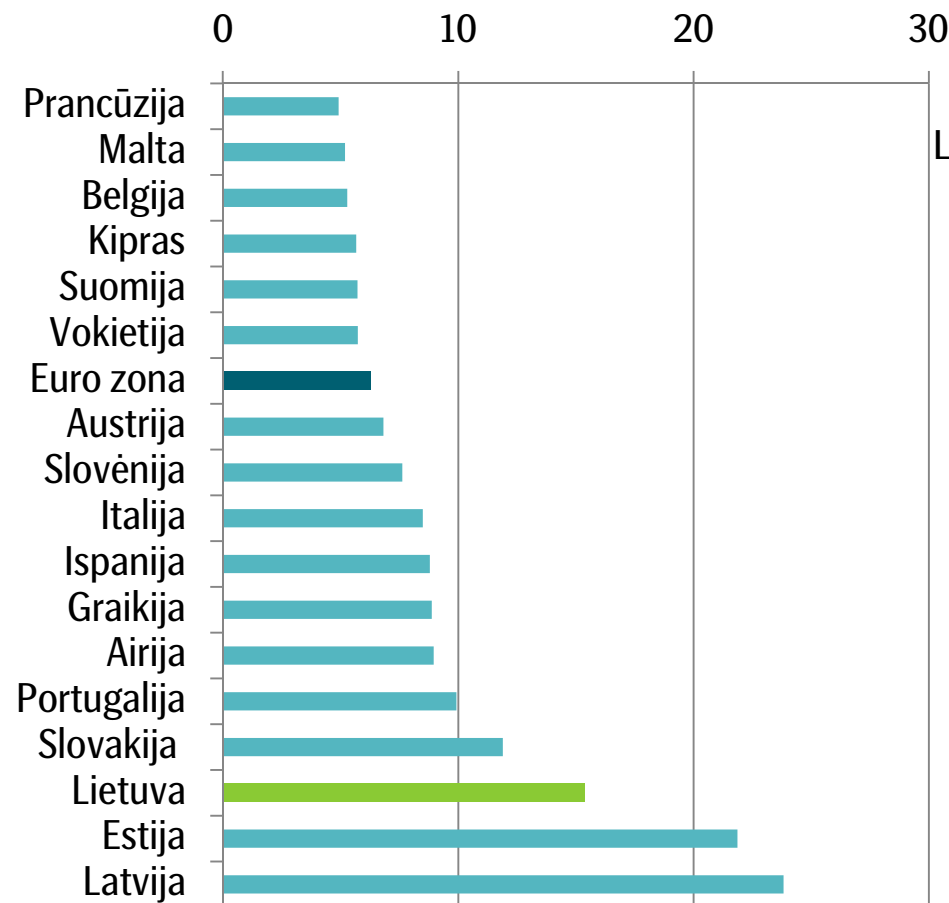
Naujų antros pakopos pensijų fondų
dalyvių skaičius (tūkst.)

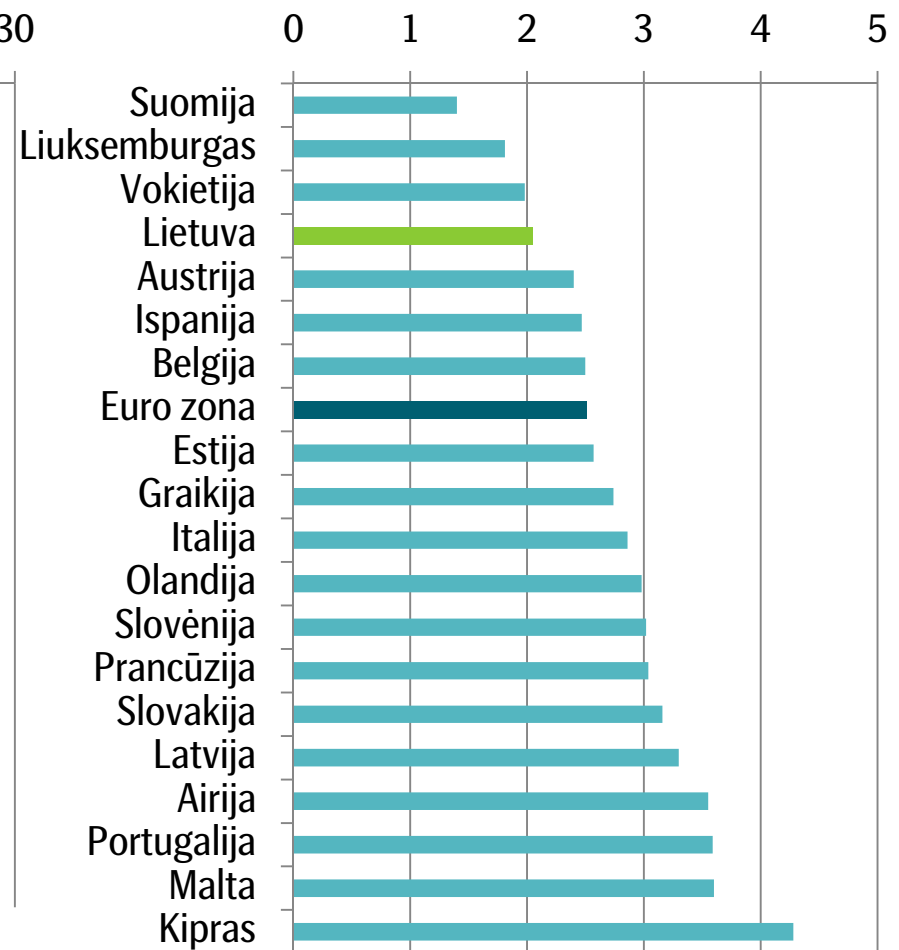
Būsto paskolos Lietuvoje pigios, vartojimo – brangios

Metinė kredito grąžinimo norma (proc.)*

Vartojimo kreditų, 2015 m. balandis

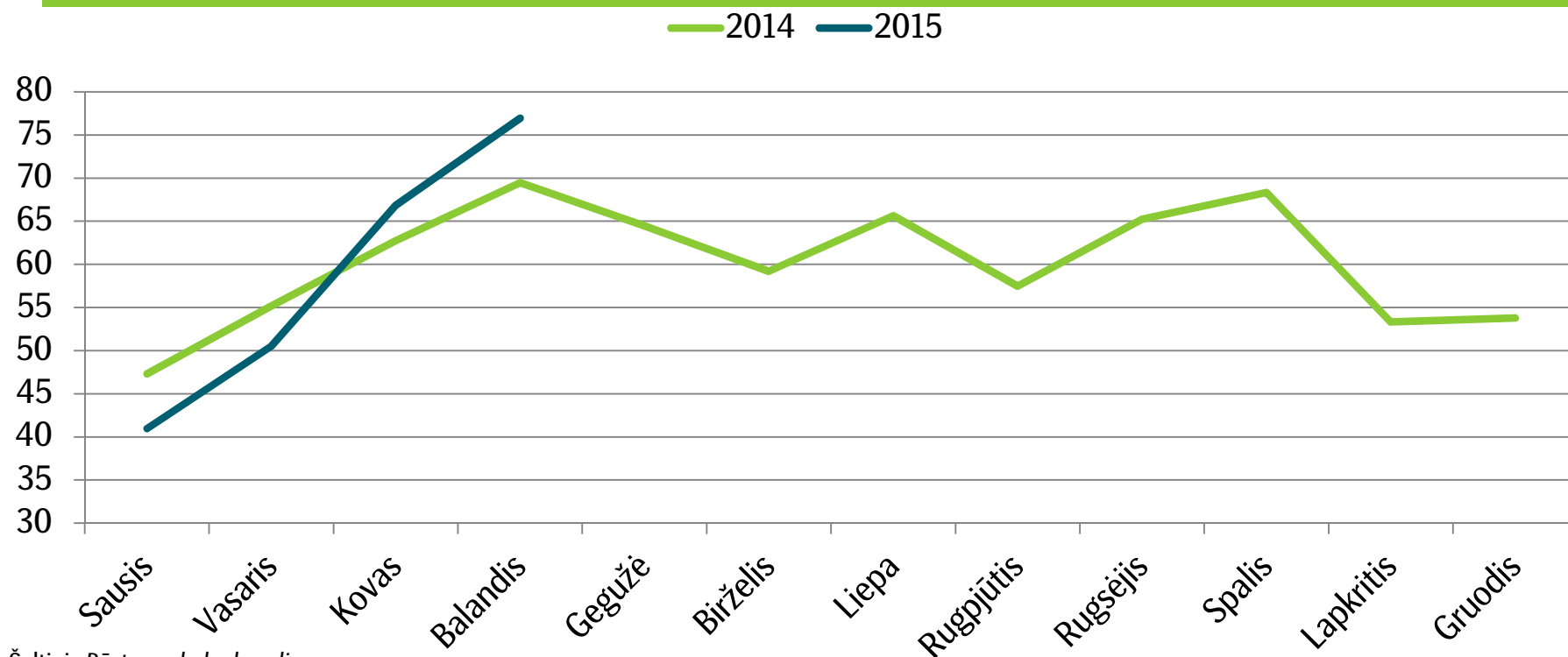
Būsto kreditų, 2015 m. balandis

* Kredito kaina, kuri apima palūkanas ir kitas įmokas

Skolinimosi būstui mastas metų pradžioje buvo sumažėjęs tik laikinai

Naujų būsto paskolų sutarčių vertė (mln. Eur)

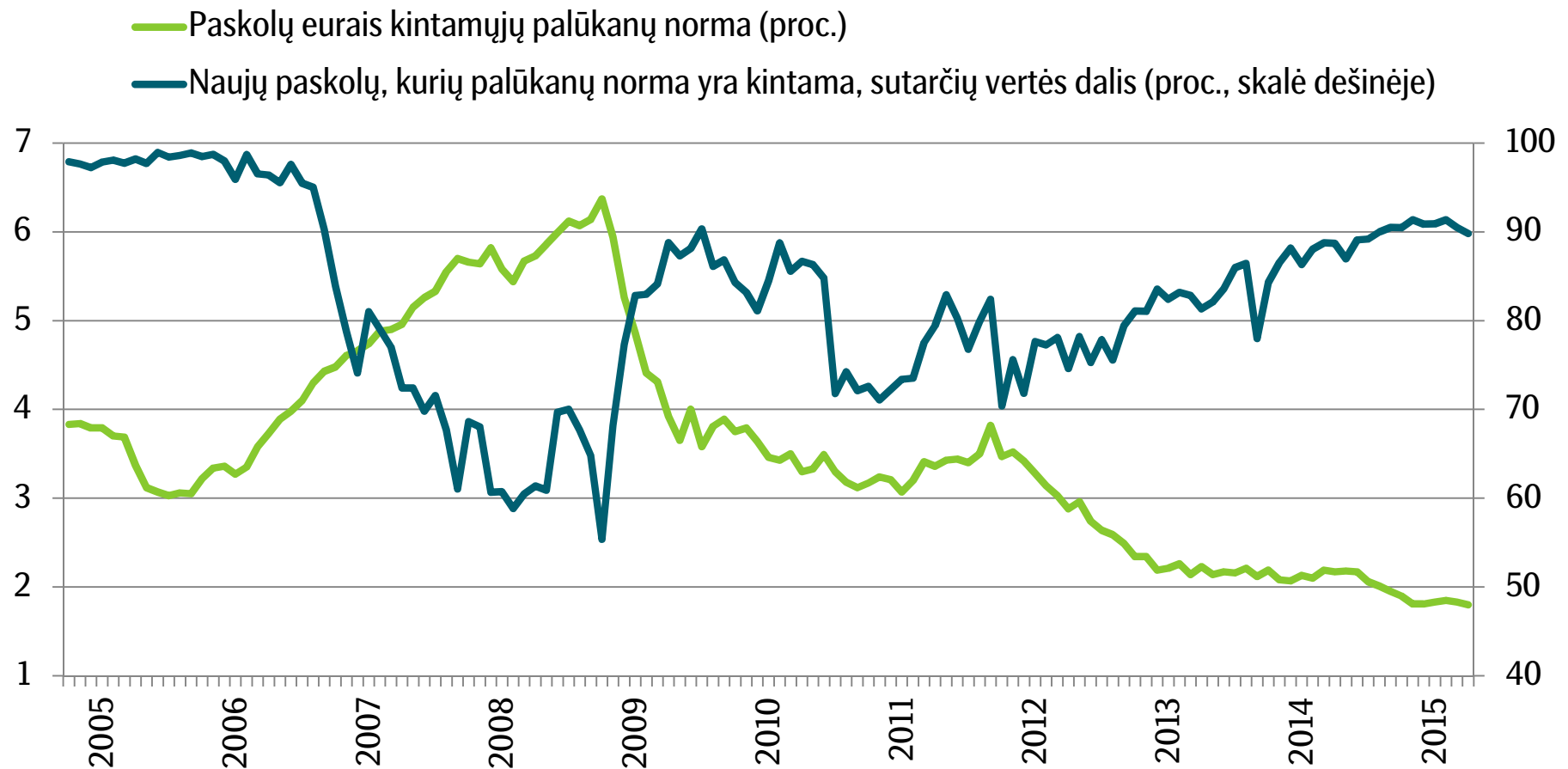

Šaltinis Būsto paskolų draudimas

- Artimiausiu metu norą ir galimybes skolintis būstui lems pajamos ir pajamų lūkesčiai
- Prieš pradedant taikyti naujus Atsakingojo skolinimo nuostatus, galimas skolinimosi suaktyvėjimas
- Visgi naujieji nuostatai didelės įtakos būsto paskolų rinkai nepadarys

Lietuvių lūkesčiai dėl paskolų palūkanų kitimo priklauso nuo dabartinio kintamųjų palūkanų lygmens

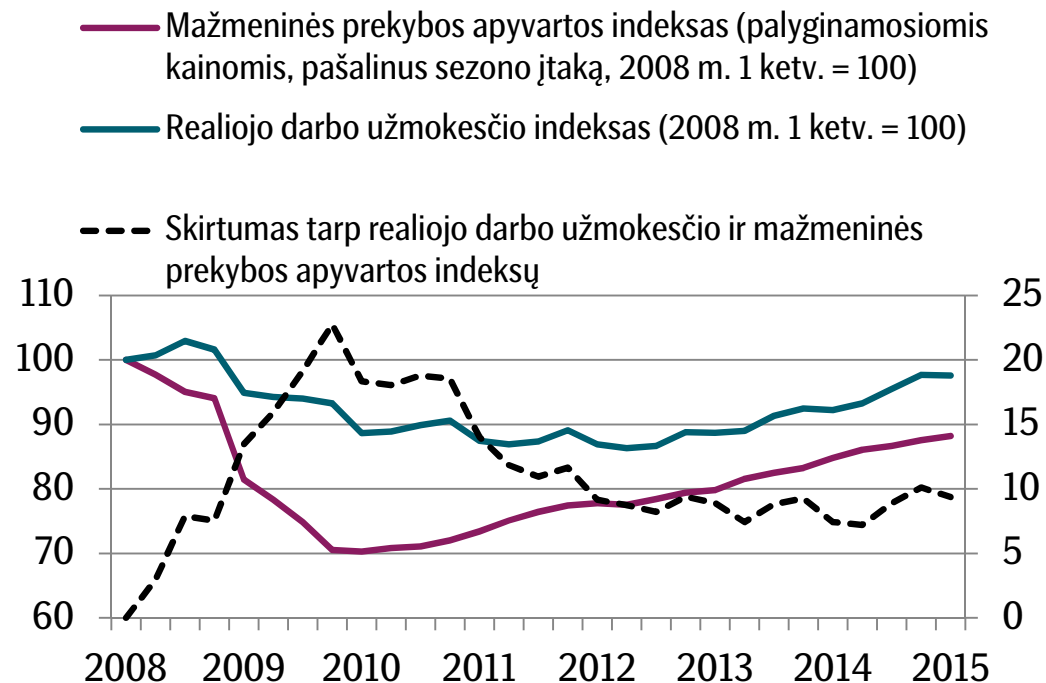
Paskolų eurais kintamųjų palūkanų norma ir naujų paskolų, kurių palūkanų norma yra kintama, sutarčių vertės dalis

Šaltinis Lietuvos bankas

Euro įvedimo įtaką vėl nustelbia pokrizinio vartojimo ypatumai

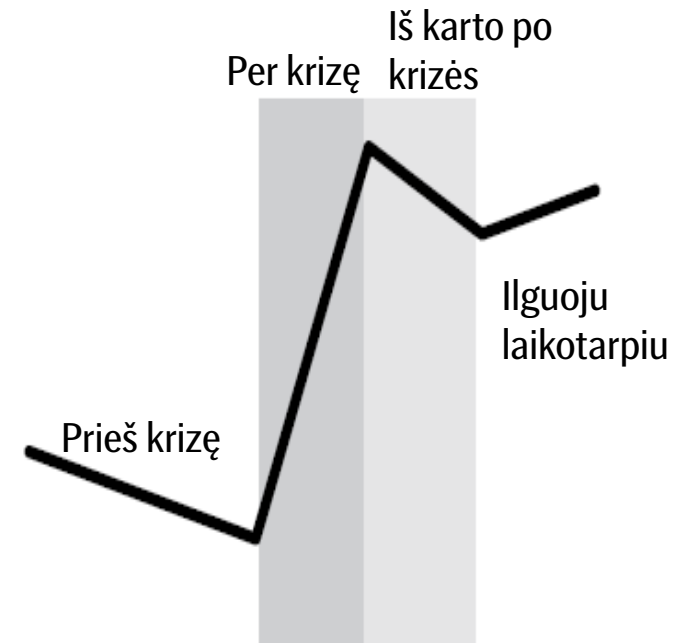
Mažmeninės prekybos apyvartos ir pajamų metiniai pokyčiai

Šaltinis Statistikos departamentas

- Metų pradžioje mažmeninės prekybos apyvartos augimo tempas buvo gerokai lėtesnis negu pajamų – gyventojai pratinosi prie naujų kainų dydžių
- Ekonomikai augant, kai kurie vartotojai priversti ir toliau taupyti ir riboti išlaidas
- Net ir tie namų ūkiai, kurių finansinės galimybės neriboja, gana ilgai negrįžta prie vartotojiško gyvenimo būdo

Pasirenkamojo taupumo elgsenos tendencija

Flatters, P., Willmott, M. (2009). *Understanding the Post-Recession Consumer*, Harvard Business Review

Apibendrinimas

1.

Nors pirmą metų ketvirtį darbo užmokesčio statistika pablogėjo, per metus realusis darbo užmokestis padidėjo. Kai kurių ekonomikos šakų darbuotojų darbo užmokestis jau viršijo prieškrizinį lygmenį. Sparčiau didėja jaunesnio amžiaus žmonių pajamos

2.

Prieš įvedant eurą į indėlių sąskaitas suneštos lėšos dažniausiai ten ir liko. Dabar lėšos kaupiamos neterminuotųjų indėlių sąskaitose. Sparčiausiai auga jaunų indėlininkų skaičius. Ieškantieji pelningesnių taupymo būdų drąsiau renkasi investuoti pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis

3.

Pirmą ketvirtį namų ūkių finansinis turtas labiausiai didėjo dėl įmokų, pervedamų į antros pakopos pensijų fondus. Pritilus kalboms apie kitas antros pakopos pensijų fondų reformas, gyventojų pasitikėjimas jais pamažu atsigauja.

4.

Metų pradžioje skolinimosi būstui mastas buvo sumažėjęs tik laikinai. Artimiausiu metu skolinimasis gali suaktyvėti prieš pradedant taikyti naujus Atsakingojo skolinimo nuostatus. Tačiau ilgainiui pajamos ir pajamų lūkesčiai lems skolinimosi elgseną

5.

Nors euro nulemtas vartojimo paralyžius atlėjo, visų didesnių pajamų vartojimo reikmėms gyventojai išleisti neskuba: vieni dar priversti ir toliau taupyti, kiti tiesiog nenori išlaidauti be reikalo

Ačiū už dėmesį